

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 27. marts 2024
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Mads Kleis Frederiksen
Sagsnr.: 2023-03392
Dok.: 3198774

SAMLENOTAT

vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

Notatet er en opdateret version af grund- og nærhedsnotat af 25. oktober 2023. Ændringer er markeret med en streg i margen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM (2023) 533

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 12. september 2023 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

Forslaget har til formål at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne. Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

Forslaget er på en række punkter en videreførelse af reguleringen i det gældende direktiv om forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU), men forslaget indeholder samtidig en række væsentlige ændringer. Med forslaget lægges der bl.a. op til at indføre en maksimal betalingsfrist på 30 kalenderdage i handelstransaktioner mellem virksomheder og mellem offentlige myndigheder og virksomheder, hvor den offentlige myndighed er debitor, ligesom der også lægges op til en maksimal varighed af godkendelses- eller kontrolprocedurer på 30 kalenderdage for debtors modtagelse af varerne eller

tjenesteydelserne. Endvidere lægges der i forslaget op til at pålægge medlemsstaterne en række forpligtelser relateret til håndhævelse af forordningen og til at fremme alternativ tvistbilæggelse af betalingstvister i handelstransaktioner samt til at sikre, at uddannelse i kreditstyring og finansiel forståelse er tilgængelig for små og mellemstore virksomheder.

Regeringen er positiv over for intentionerne bag forslaget om at fremme en kultur for rettidig betaling i handelstransaktioner. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt, at de i forslaget fremsatte initiativer er proportionale i forhold til de udfordringer, der er i forhold til det gældende regelsæt, og dermed ikke går videre, end hvad der er nødvendigt.

For så vidt angår den del af forslaget, der drejer sig om at fastsætte en ufravigelig maksimal betalingsfrist, er det regeringens holdning, at kortere betalingsfrister bør fremmes via frivillige brancheaftaler eller standardkontrakter frem for ved at indføre ufravigelige maksimale betalingsfrister. Der kan stilles spørgsmål ved, om en sådan begrænsning af aftalefriheden og forhandlingsrummet mellem erhvervsdrivende generelt er et proportionalt indgreb. En ufravigelig maksimal betalingsfrist tager ikke højde for, at betalingsfrist i praksis er et relevant forhandlingstema på samme måde som eksempelvis pris og leveringssted, og at længden af en hensigtsmæssig og passende betalingsfrist kan variere efter branche og forsyningskæde.

Regeringen er kritisk over for den foreslåede ordning med at etablere en offentlig administrativ tilsyns- og klagemyndighed som et alternativ til det nuværende system, hvor man som udgangspunkt løser civilretlige tvister mellem professionelle parter ved forlig eller ved domstolene. Der er ikke i Kommissionens forslag redegjort for behovet for at etablere en sådan administrativ myndighed, og regeringen finder det på den baggrund tvivlsomt, om en sådan ordning er proportional med de væsentlige omkostninger for det offentlige, der vil være forbundet med at oprette og drive en sådan administrativ tilsyns- og klagemyndighed.

Regeringen bakker op om, at der er fokus på udbredelse af digitale redskaber, som kan mindske byrder hos virksomheder og myndigheder ved håndtering af betalinger samt hos håndhævelsesmyndigheder. For så vidt angår forslagets initiativer vedrørende sanktioner, tilstræbes det, at direktivet udformes sådan, at det kan implementeres med respekt for de nationale retssystemer.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget forventes at have lovgivningsmæssige konsekvenser, da det valgte instrument i nærværende forslag er en forordning, der skal erstatte det gældende direktiv om forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU), således at dette ophæves. Der vil derfor være behov for at ændre renteloven, hvori det nævnte direktiv (2011/7/EU) er implementeret. Forslaget skønnes at kunne medføre statsfinansielle konsekvenser, bl.a. pga. de krav forslaget stiller til myndighedernes håndhævelse. Forslaget forventes desuden at kunne medføre administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv, bl.a. idet nogle virksomheder vil skulle opdatere standardvilkårene i deres fakturaer. Samtidig vil virksomheder, specielt små og mellemstore virksomheder, dog kunne opleve at skulle bruge færre årlige ressourcer på inddrivelse af forsinkede betalinger.

Flere medlemsstater er overvejende kritiske over for Kommissionens oprindelige forslag, hvorfor det forventes revideret frem mod vedtagelse af Rådets generelle indstilling. Regeringen deler kritikpunkterne, men er indstillet på at støtte et revideret forslag, hvis regeringens prioriteter imødekommes i tilstrækkelig grad.

2. Baggrund

Den 14. september 2022 bebudede kommissionsformand Ursula von der Leyen i sin tale om den Europæiske Unions tilstand en revision af direktivet om forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU). I sin tale fremhævede hun, at det ”simpelthen ikke er retfærdigt, at 1 ud 4 konkurser skyldes, at fakturaer ikke bliver betalt til tiden. For millioner af familievirksomheder vil [revisionen af direktivet om forsinkede betalinger] være en livline i en svær tid.”

Det nugældende direktiv om forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU), der afløste direktiv 2000/35/EF, fastsætter et fælles sæt regler, der har til formål at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner mellem virksomheder og mellem offentlige myndigheder og virksomheder gennem fastsættelse af maksimale betalingsfrister, forhøjelse af rentesatser og kompensation for inddrivelsesomkostninger. Visionen bag direktivet er at fremme en ”afgørende ændring i retning af en kultur med hurtig betaling” i EU’s erhvervmiljø, jf. direktivets betragtning nr. 12.

Kommissionen har i forslaget til forordningen oplyst, at der forinden fremsættelsen er foretaget en høring af en bred vifte af interessenter over revisionen af direktivet, og at næsten alle de hørte interessentgrupper gav udtryk

for deres støtte til en revision af direktivet, mens visse interessenter imidlertid påpegede, at strengere regler er i strid med det manøvrerum, europæiske virksomheder almindeligvis har. Høringen viste endvidere, at der sjældent betales renter og kompensation for forsinket betaling.

Som led i interessenthøringen har Kommissionen bl.a. foretaget en offentlig høring, hvor 59 pct. af respondenterne vurderede, at det gældende direktiv har bidraget positivt eller meget positivt til at fremme rettidige betalinger i handelstransaktioner. Respondenterne identificerede som væsentlige årsager til forsinket betaling det forhold, at små virksomheder er nødsaget til at acceptere større virksomheders betingelser, at forsinket betaling er en ond cirkel og en form for finansiering, som ikke koster debitor noget, at der mangler penge til at betale leverandørerne, samt at eksisterende regler ikke håndhæves i tilstrækkelig grad. Ifølge rapporten har de fleste af de responderende virksomheder oplevet forsinket betaling. 10,7 pct. af respondenterne har svaret, at de oplever forsinket betaling det meste af tiden, 42,9 pct. har svaret, at de oplever det ofte eller meget ofte, mens 28,6 pct. har svaret, at de oplever det sjældent eller meget sjældent.

Om baggrunden for forslaget har Kommissionen anført i sit forslag, at EU's nuværende direktiv om forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU) mangler tilstrækkelige forebyggende foranstaltninger og passende afskrækkende foranstaltninger, ligesom direktivets håndhævelses- og klagemekanismer anses for utilstrækkelige. Revisionen af direktivet om forsinket betaling afhjælper ifølge forslaget disse mangler med det formål at forbedre betalingsdisciplinen for alle berørte aktører (offentlige myndigheder, store virksomheder samt små og mellemstore virksomheder) og beskytte virksomhederne mod de negative virkninger af betalingsforsinkelser i handelstransaktioner ved at fastsætte regler, der fremmer fair og rettidig betaling i handelstransaktioner.

Revisionen af direktivet om forsinket betaling indgår i Kommissionens arbejdsprogram for 2023 under målet "Et Europa klar til den digitale tidsalder".

Forslaget er en del af SME Relief Package, der også indeholder et forslag til et direktiv om skatteforenkling for SMV'er.

Forslaget er oversendt til Rådet den 28. september 2023 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal

behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne, jf. forslagens betragtning 31.

Forslaget indebærer både indførelse af nye regler samt ændring af gældende regler.

Med henblik på at forhindre forsinket betaling i handelstransaktioner lægges der med forslaget bl.a. op til, at betalingsfristen ikke må overstige 30 kalenderdage fra datoen for debtors modtagelse af en faktura eller en tilsvarende betalingsanmodning, forudsat at debitor har modtaget sine varer eller tjenesteydelser. Denne periode vil gælde både for transaktioner mellem virksomheder og mellem offentlige myndigheder og virksomheder, hvor den offentlige myndighed er debitor. Der lægges endvidere op til, at varigheden af en godkendelses- eller kontrolprocedure ikke må overstige 30 kalenderdage fra datoen for debtors modtagelse af varerne eller tjenesteydelserne (artikel 3). Endvidere lægges der i forslaget op til, at medlemsstaterne skal gøre uddannelse i kreditstyring og finansiel forståelse tilgængelig for små og mellemstore virksomheder (artikel 17). Der lægges tillige op til at indføre dokumentation for betaling af direkte underentreprenører i forbindelse med visse offentlige kontrakter (artikel 4). Med henblik på at styrke klagemekanismerne, sikre rimelige betalingsbetingelser og styrke virksomhederne lægges der i forslaget op til, at medlemsstaterne skal udpege organer, der er ansvarlige for at håndhæve loven, og som bl.a. har beføjelse til at indlede og gennemføre undersøgelser på eget initiativ eller på grundlag af en klage fra fordringshaver (artikel 13-15). Endvidere lægges der op til, at medlemsstaterne skal fremme alternativ tvistbilæggelse af betalingstvister i handelstransaktioner (artikel 16). Endelig lægges der op til, at EU's medlemsstater skal sikre, at der findes egnede og effektive midler til at bringe ugyldige kontraktvilkår og ugyldig praksis til ophør (artikel 9).

Forslagets artikler præsenteres nærmere i det følgende.

Artikel 1 om anvendelsesområdet svarer til det gældende direktivs anvendelsesområde.

Artikel 2 om definitioner bibeholder de fleste af det gældende direktivs definitioner, men der tilføjes nye definitioner af "godkendelses- eller kontrolprocedure", "debitor" og "kreditor".

Artikel 3 om betalingsfrister begrænser betalingsfristen og varigheden af godkendelses- eller kontrolproceduren til højst 30 dage, og henvisningen til begrebet klart urimelig praksis og klart urimelige vilkår fjernes.

Undtagelserne i det nuværende direktiv for en maksimal betalingsfrist på 60 dage for sundhedsydelser og offentlige myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter, udgår.

Samtidig fremgår det af artikel 3, at bestemmelserne i denne forordning ikke berører kortere frister, som måtte være fastsat i national ret.

Artikel 4 om betalinger til underleverandører i forbindelse med offentlige udbud er en ny bestemmelse, der skal understøtte, at betalinger sendes ned gennem forsyningskæden ved at kræve, at hovedentreprenøren skal dokumentere, at direkte underleverandører er blevet betalt.

Artikel 5 om morarenter er en ny bestemmelse, hvor det præciseres, at der automatisk skal betales morarenter, uden at det er nødvendigt at sende en rykkerskrivelse, når de nødvendige betingelser er opfyldt. Det følger endvidere af artiklen, at debitor skal give fordringshaver alle de oplysninger, der er nødvendige for at sikre, at en fordringshavers faktura kan accepteres. Med denne nye artikel 5 præciseres det også, at der påløber morarenter, indtil hovedstolen er betalt.

Artikel 6 om morarentesats er en ny bestemmelse. Ved denne artikel harmoniseres morarentesatsen. I det gældende direktiv (direktiv 2011/7/EU) er morarenten omtalt i definitionsbestemmelsen.

Artikel 7 om betalingsplaner afspejler indholdet i artikel 5 i det gældende direktiv.

Artikel 8 om kompensation for omkostninger ved inddrivelse svarer til artikel 6 i det gældende direktiv. Den faste kompensation hæves fra 40 euro

til 50 euro og bringes hermed i overensstemmelse med inflationen. Det bliver som noget nyt præciseret, at dette faste beløb skal betales for hver enkelt transaktion, der betales for sent.

Artikel 9 om ugyldige kontraktvilkår og ugyldig praksis erstatter artikel 7 i det nuværende direktiv. Bestemmelsen fjerner begrebet "klart urimelig" og opstiller en liste over former for praksis, der er ugyldige i henhold til forordningen.

Artikel 10 om ejendomsforbehold svarer til artikel 9 i det nuværende direktiv.

Artikel 11 om gennemsigtighed svarer til artikel 8 i det nuværende direktiv.

Artikel 12 om inddrivelsesprocedurer for ubestridte krav svarer til artikel 10 i det nuværende direktiv.

Artikel 13 om håndhævende myndigheder er en ny bestemmelse. Den fastsætter, at der er en forpligtelse for medlemsstaterne til at udpege nationale myndigheder, der er ansvarlige for at håndhæve forordningen, og som skal samarbejde med Kommissionen og med andre relevante nationale håndhævelsesmyndigheder.

Artikel 14 om håndhævende myndigheders beføjelser er en ny bestemmelse, der indeholder en liste over de beføjelser, som de håndhævende myndigheder skal have for at sikre, at forordningen håndhæves.

Artikel 15 om klager og fortrolighed er en ny bestemmelse. Den fastsætter betingelserne for, at fordringshaver og sammenslutninger af fordringshavere kan klage over forsinkede betalinger. Den fastsætter endvidere de håndhævende myndigheders forpligtelser i forbindelse med klager.

Artikel 16 om alternativ tvistbilæggelse er en ny bestemmelse, der skal fremme frivillig anvendelse af effektive og uafhængige alternative tvistbilæggelsesmekanismer med henblik på en hurtigere bilæggelse af tvister mellem fordringshavere og debitorer uden at skade deres forretningsforhold.

Artikel 17 om digitale værktøjer, kreditstyring og uddannelse i finansiel forståelse er en ny bestemmelse. Formålet med bestemmelsen er at sikre

anvendelsen af digitale værktøjer til håndhævelse af forordningen og fremme af kreditstyringsværktøjer og uddannelse i finansiel forståelse for små og mellemstore virksomheder med henblik på at reducere forsinket betaling.

Artikel 18 om rapportering svarer til artikel 11 i det gældende direktiv og fastslår, at Kommissionen skal aflægge rapport om gennemførelsen af forordningen 4 år efter dens ikrafttræden.

Artikel 19 om ophævelse fastslår, at direktiv 2011/7/EU ophæves, og henviser til, at det ophævede direktiv gælder som henvisninger til denne forordning.

Artikel 20 omhandler ikrafttræden og anvendelsesdato.

Der forventes at være indholdsmæssige ændringer af Kommissionens forslag frem mod vedtagelse af Rådets generelle indstilling, navnlig for så vidt angår karakteren af betalingsfristen i artikel 3 og den administrative tilyns- og klagemyndighed i artikel 13-15.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure, jf. TEUF artikel 294, medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men i udkastet til betænkning (dok. nr. 2023/0323) giver Parlamentet udtryk for en overordnet positiv tilgang til forslaget. Parlamentet anfører, at overgangen fra et direktiv til en forordning er afgørende for at bevare SMV'ernes økonomiske dynamik og dermed det europæiske indre marked. Parlamentet anfører derudover, at indførelse af standardiserede betalingskrav, som f.eks. en 30-dages periode, som Kommissionen har anbefalet for at skabe konsekvens i betalingspraksis, opretholder integriteten af de finansielle transaktioner og SMV'ernes operationelle levedygtighed.

Forslaget behandles i Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse. Europa-Parlamentets retsudvalg og udvalget om Industri, Forskning og Energi har valgt ikke at afgive udtalelse.

Foreløbigt forventes forslaget behandlet på plenarmøde den 22. april 2024.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget anført, at forsinkede betalinger påvirker alle medlemsstater, og at gennemførelse af 27 nationale løsninger sandsynligvis vil føre til mangel på ensartede regler, fragmentering af det indre marked og højere omkostninger for virksomheder, der handler på tværs af grænserne. Kommissionen peger endvidere på, at det fører til konkurrenceforvridning, hvis der gælder væsentligt forskellige regler for henholdsvis transaktioner på hjemmemarkedet og transaktioner på tværs af grænserne. EU's indsats er ifølge Kommissionen berettiget, fordi forsinket betaling påvirker alle handelstransaktioner i forbindelse med offentlige udbud og mellem virksomheder, uanset deres størrelse. Kommissionen anfører endvidere, at da der er tale om en revision af eksisterende EU-lovgivning for at styrke bestemmelserne i denne, kan det kun gøres på EU-niveau.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens holdning, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Direktivet om bekæmpelse af forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU) er i dansk ret implementeret i lov om renter og andre forhold ved forsinket betaling (renteloven). Direktivet er gennemført ved ændring af lov nr. 1244 af 18. december 2012 om ændring af lov om renter ved forsinket betaling m.v., lov om erstatningsansvar og lov om forsikringsaftaler (gennemførelse af direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner og ændring af rentesatsen i visse formueretlige love).

Renteloven gælder for rente af pengekrav på formuerettens område, jf. rentelovens § 1. Loven indeholder bl.a. regler for, hvornår og med hvilken rentesats en fordringshaver kan opkræve renter hos en debitor i tilfælde af forsinket betaling.

Den lovbestemte morarente, som fordringshaver kan opkræve efter forfaldsdagen, fastsættes til en årlig rente svarende til den fastsatte rentesats med et tillæg på 8 pct., jf. rentelovens § 5, stk. 1. Referencesatsen følger den officielle udlånsrente fastsat af Nationalbanken.

Fordringshavers ret til rente for forsinket betaling kan ikke udelukkes ved aftale, handelsbrug eller anden sædvane, jf. rentelovens § 1, stk. 4, 1. pkt. Endvidere kan fordringshavers ret til at kræve rente efter rentelovens § 5 (morarente) ikke udelukkes ved handelsbrug eller anden sædvane, jf. rentelovens § 1, stk. 4, 2. pkt.

Rentelovens § 3 indeholder bestemmelser om, hvornår rente skal betales fra. Det følger bl.a., at rente skal betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen, jf. rentelovens § 3, stk. 1, og at rente i andre tilfælde skal betales, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling, jf. rentelovens § 3, stk. 2, 1. pkt.

Fordringshaver har endvidere ret til at kræve et fast kompensationsbeløb i tilfælde af forsinket betaling (gælder ikke i forbrugerforhold), og fordringshavers ret til at kræve kompensation kan ikke udelukkes ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane, jf. rentelovens § 9 a.

Hvad angår betalingsfristen i handelsforhold følger det af rentelovens § 3 a, stk. 1, 1. pkt., at den aftalte betalingsfrist ikke kan være mere end 30 dage regnet fra det tidspunkt, hvor fordringshaver har anmodet om betaling. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere betalingsfrist, og betalingsfristen ikke er urimelig over for debitor, jf. rentelovens § 3 a, stk. 1, 2. pkt.

Hvis skyldner er en offentlig myndighed, kan den aftalte betalingsfrist imidlertid ikke være mere end 30 dage regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling, jf. rentelovens § 3 b. Justitsministeren kan dog efter forhandling med erhvervsministeren fastsætte regler om, at betalingsfristen i visse tilfælde kan være op til 60 dage for offentlige myndigheder, der udfører en række bestemte aktiviteter, jf. rentelovens § 3 b, stk. 2. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Hvad angår godkendelses- eller kontrolprocedurer, hvorved varens eller tjenesteydelsens overensstemmelse med aftalen skal konstateres, må varigheden af denne procedure ikke overskride 30 dage efter varens eller tjenesteydelsens modtagelse, jf. rentelovens § 3 d, stk. 1, 1. pkt. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere godkendelses- eller kontrolprocedure og en sådan procedure ikke er urimelig over for fordringshaver, jf. rentelovens § 3 d, stk. 1, 2. pkt.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det gældende direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU) er på samme måde som dets forgænger (direktiv 2000/35/EF) et minimumsharmoniseringsdirektiv, hvilket indebærer at medlemsstaterne

kan fastsætte eller opretholde nationale bestemmelser, der giver fordringshaver en videre beskyttelse end efter direktivets bestemmelser.

Det valgte instrument i nærværende forslag er en forordning, der skal erstatte det gældende direktiv om forsinket betaling (direktiv 2011/7/EU), således at dette ophæves. Den nye forordning vil dermed også omfatte de bestemmelser i direktivet om forsinket betaling, som ikke berøres af revisionen. I forhold til valget af en forordning som instrument har Kommissionen peget på behovet for at håndtere det grænseoverskridende aspekt af forsinket betaling.

Det følger af TEUF artikel 288, at en forordning er almengyldig, samt at den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

En konsekvens af forslaget vil derfor bl.a. være, at de bestemmelser i renteloven, der implementerer direktiv (2011/7/EU), efter omstændighederne vil skulle ophæves eller ændres i overensstemmelse med ordlyden af den endelige retsakt.

Det følger endvidere af forslaget, at forordningen fastsætter forpligtelser vedrørende håndhævelsesorganer, tvistbilæggelsesordninger, kreditstyring, uddannelse i finansiell forståelse og urimelig kontraktpraksis, som det vil være op til medlemsstaterne at supplere med fastsættelse af regler i deres nationale lovgivning.

Forslaget fastlægger endvidere, at det kun skal være muligt at fastsætte en procedure for kontrol eller godkendelse i en kontrakt, når muligheden for at lave denne procedure for kontrol er fastsat i national ret, og at sådanne procedurer kun kan fastsættes, hvis det er strengt nødvendigt på grund af varernes eller tjenesteydelsernes særlige karakter. Forslaget berører endvidere ikke kortere frister, som kan være fastsat i national lovgivning, og som er gunstigere for fordringshaver.

Det følger desuden af forslaget, at medlemsstaterne skal fastsætte regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af forordningen.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vil kunne medføre statsfinansielle konsekvenser i form af merudgifter forbundet med de krav, som forslaget stiller til myndighedernes

håndhævelse, herunder etableringen af en offentlig administrativ tilsyns- og klagemyndighed. Ligeledes kan der være udgifter forbundet med kravet om, at medlemsstaterne skal fremme frivillig anvendelse af tvistbilæggelsesordninger og sikre, at der er adgang til uddannelse i kreditstyring og finansiel forståelse for små og mellemstore virksomheder, herunder i brugen af digitale værktøjer til rettidig betaling.

Dertil kan forslaget medføre væsentlige økonomiske omkostninger for danske apoteker, som potentielt kan øge de statsfinansielle omkostninger til apotekernes distribution af lægemidler, der dækkes gennem den årlige aftalte bruttoavanceramme.

Forslagets økonomiske konsekvenser er ikke afdækket på nuværende tidspunkt, idet forslaget i dens nuværende form har et stort flertal af EU-landene imod sig, hvorfor indholdet forventes at ændre sig væsentligt, inden der kan opnås generel indstilling. De økonomiske konsekvenser vil blive afdækket, så snart forslaget foreligger i en version, hvor der er den fornødne klarhed om indholdet, og som der forventes at kunne samles et flertal om.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme jf. budgetvejledningens bestemmelse herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forordningen kan medføre nogle indirekte konsekvenser for danske virksomheder. Konsekvenserne relaterer sig bl.a. til begrænsningen af betalingsfristen til højst 30 dage og den forhøjede kompensation. Dette betyder, at virksomheder, specielt små og mellemstore, vil kunne opleve at skulle bruge færre årlige ressourcer på inddrivelse af forsinkede betalinger. Omvendt vil virksomheder på samme måde skulle afholde større udgifter ved forsinket betaling end efter det nuværende direktiv.

Fremme af alternative tvistbilæggelsesmekanismer til bilæggelse af tvister mellem debitorer og fordringshavere kan ligeledes medføre nogle erhvervsøkonomiske lettelser, hvis virksomhederne herved kan sparre omkostninger til retssager.

Administrative konsekvenser

Nogle virksomheder vil opleve en omstillingsomkostning ved at skulle opdatere standardvilkårene i deres fakturaer. Omkostningen herved vil

variere efter virksomhedstype. Der er stadig usikkerhed om, hvor stor en andel af virksomhederne der vil blive omfattet i Danmark.

Derudover kan private hovedentreprenører med offentlige bygge- og anlægskontrakter blive pålagt en administrativ byrde i forbindelse med fremvisning af dokumentation for betaling af underleverandører. Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at klarlægge antallet af private hovedentreprenører med offentlige bygge- og anlægskontrakter, som ligeledes benytter sig af underleverandører.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Formålet med forslaget er at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne.

Andre konsekvenser

På nuværende tidspunkt er det ikke forventningen, at forslaget vil have andre konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i specialudvalgene for henholdsvis politimæssigt og retligt samarbejde og udvalget for konkurrence, vækst og forbrugerspørgsmål i perioden 18. september til 2. oktober 2023. Det bemærkes, at specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde fik forlænget fristen for afgivelse af høringssvar til den 4. oktober 2023. Der er modtaget høringssvar fra KL, Dansk Industri, Landbrug og Fødevarer F.m.b.A., Dansk Erhverv, Danmarks Apotekerforening, Finans Danmark, Finans og Leasing, Mærkevareleverandørerne (mldk.), SMVdanmark og Danske Reuderier.

Betalingsfrister (artikel 3)

Dansk Industri støtter ikke forslaget om at indføre en betalingsfrist på 30 dage i transaktioner mellem virksomheder og mener, at det er afgørende, at forslaget bliver blødt op, så kontraktfriheden mellem virksomheder fastholdes i videst muligt omfang.

Landbrug og Fødevarer F.m.b.A. mener, at en maksimal betalingsfrist på 30 dage er for restriktiv og påpeger, at landmænd og små og mellemstore

fødevarereproducenter nogle gange kan have begrænset adgang til finansiering, og at det derfor er afgørende, at der tages højde for dette. Det påpeges endvidere, at der ofte er behov for længere betalingsfrister på grund af produktionscyklussen og godkendelsesprocedurer.

Dansk Erhverv er bekymret over forslaget om at indføre en maksimal betalingsfrist på 30 dage og anser det for en alvorlig indgriben i europæiske virksomheders mulighed for frit at aftale de vilkår, der passer bedst til deres sektor, forretningsmodel og behov.

Finans og Leasing er grundlæggende imod forslaget om at indføre en maksimal betalingsfrist på 30 dage og mener, at tilgangen med frivilligt kodeks for betalingsfrister er at foretrække frem for en begrænsning af aftalefriheden.

Danmarks Apotekerforening gør opmærksom på, at en ufravigelig betalingsfrist på 30 dage vil være særdeles indgribende i de samhandelsbetingelser, som eksisterer mellem de mange danske apoteker og de to store lægemiddelgrossister på det danske lægemiddelmarked, og at derfor skal arbejdes for, at der fortsat sikres mulighed for en længere betalingsfrist end 30 dage. Alternativt opfordres der til, at der fra dansk side arbejdes for en indfasningsperiode på ikke under fem år med henblik på at sikre, at forslaget ikke får uønskede negative konsekvenser for borgernes adgang til apoteker. Hvis forslaget vedtages i sin nuværende form, vil det ifølge Dansk Apotekerforening medføre væsentlige omkostninger for mange apoteker og konkurer kan ikke udelukkes.

Mærkevareleverandørerne (mldk.) foretrækker frivillige aftaler og branchekodeks, men er åbne for, at man i forordningen, om nødvendigt, kan arbejde med en mere differentieret model for maksimale betalingsbetingelser afhængig af sektorer eller typer af produkter.

SMVdanmark vurderer, at forslaget om en lovbestemt maksimal betalingsfrist på 30 dage er i SMV'ernes interesse og derved også dansk erhvervslivs interesse.

Danske Rederier bemærker, at betalingsfrister er et væsentligt kommercielt forhandlingsparameter, hvilket ikke bør reguleres, ligesom der kan være langtidskontrakter, hvor en længere betalingsfrist end 30 dage er

nødvendigt. Det foreslås derfor, at der i forslaget indsættes en mulighed for parterne til selv at aftale en anden frist.

Betalinger til underleverandører i forbindelse med offentlige udbud (artikel 4)

KL gør opmærksom på, at forslagets krav om kontrol med, at betalingen til hovedentreprenøren er blevet overført til direkte underentreprenører i forbindelse med offentlige bygge- og anlægskontrakter vil indebære administrative omkostninger i kommunerne, og at det bør overvejes, hvordan kravet kan udformes, så det giver så få administrative omkostninger som muligt.

Morarenter (artikel 5)

Dansk Erhverv støtter automatisk tilskrivning af renter.

Kompensation (artikel 8)

Dansk Erhverv støtter forhøjelsen af kompensationsbeløbet for omkostninger ved inddrivelse samt præciseringen af, at kompensationsgebyret skal betales pr. handelstransaktion, der betales for sent.

Håndhævelse (artikel 13-15)

Danske Rederier henstiller, at det nationale set-up ikke bliver unødigt komplekst og formalistisk.

Dansk Industri mener, at forslaget indfører række magtbeføjelser til de nationale myndigheder, som er vidtgående og unødvendige.

Alternativ tvistbilæggelse (artikel 16)

Dansk Erhverv støtter forslagets opfordring til, at medlemsstaterne etablerer en alternativ tvistbilæggelsesordning, med henblik på at bevare det kontraktlige forhold mellem debitor og kreditor.

Landbrug og Fødevarer F.m.b.A. mener, at det er positivt at fremme alternative tvistbilæggelsesordninger, men at det er vigtigt at sikre, at disse mekanismer er omkostningseffektive, især for de mindre aktører i landbrugs- og fødevarerektoren.

Digitale værktøjer, kreditstyring og uddannelse i finansiel forståelse (artikel 17)

Landbrug og Fødevarer F.m.b.A. mener, at det vil være gavnligt for små og mellemstore virksomheder med brug af digitale værktøjer, kreditstyringsværktøjer og uddannelse i finansiel forståelse og mener, at det bør fremmes aktivt.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Flere medlemsstater har under de igangværende forhandlinger udtrykt stærk skepsis over for særligt Kommissionens forslag om en ufravigelig og maksimal 30 dages betalingsfrist samt etablering af en offentlig administrativ tilsyns- og klagemyndighed som alternativ til domstolssystemet. Derudover har en stor andel af medlemsstaterne givet udtryk for en præference for, at forslaget instrument bør være et direktiv frem for som foreslået en forordning af hensyn til at sikre en vis fleksibilitet i den enkelte medlemsstats implementeringsvalg.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser positivt på Kommissionens mål om at fremme en kultur for rettidig betaling i handelstransaktioner. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt, at de i forslaget fremsatte initiativer er proportionale i forhold til de udfordringer, der er i forhold til det gældende regelsæt, og dermed ikke går videre, end hvad der er nødvendigt.

For så vidt angår forslaget bestemmelser om at fastsætte en ufravigelig og maksimal betalingsfrist på 30 dage er det regeringens holdning, at kortere betalingsfrister bør fremmes via frivillige brancheaftaler eller standardkontrakter frem for bindende maksimale betalingsfrister. Som en konsekvens heraf mener regeringen ikke, at begrænsninger af erhvervsdrivendes aftalefrihed er den rette vej at gå.

Regeringen er positiv over for, at der er ikke er lagt op til at hæve procentpointsatsen, som morarentesatsen fastsættes på baggrund af. På den måde vil der ikke være risiko for, at der skabes ubalance mellem renteniveauet på forordningens område og renteniveauet på andre områder, herunder forbrugerområdet.

Regeringen stiller sig kritisk over for, om der er behov for at etablere en administrativ tilsyns- og klagemyndighed, og om en sådan ordning vil have en tilstrækkelig merværdi til at opveje de forventede væsentlige omkostninger for det offentlige til oprettelse og drift heraf. Det vil derfor være centralt

for regeringen at få afdækket de økonomiske konsekvenser af forslaget i dansk kontekst inden endelig vedtagelse.

Regeringen bakker op om et fokus på udbredelse af digitale redskaber, som kan mindske byrder hos virksomheder og myndigheder ved håndtering af betalinger samt hos håndhævelsesmyndigheder. Der er et stort potentiale i at forenkle betalingsprocesser for både virksomheder og myndigheder ved anvendelse af standardiseret e-fakturering.

For så vidt angår forslagens initiativer vedrørende sanktioner arbejdes der for, at forslaget udformes sådan, at disse regler kan gennemføres med respekt for det danske retssystem.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev den 20. marts 2023 orienteret om det danske høringssvar til Kommissionens offentlige høring i forbindelse med revisionen af direktivet om forsinket betaling (Late Payments), jf. EEU 2022-23 (2. samling) Alm. del – bilag 322.

Der var herefter den 1. december 2023 tidlig orientering af udvalget om forslaget samt orientering den 1. marts 2024 om politisk drøftelse på konkurrenceevnerådsmødet den 7. marts 2024.